

posebne umetniške cene. Verzi se objavijo zbok tega, ker jih je napisal ta ali oni duhovnik ali pa katoličanom prijazen laik. V tem pogledu je treba več previdnosti. Saj imajo Čehi katoliške pesnike, ki ne zaostajajo v nobenem oziru za nadarjenimi nekatoliškimi pesniki, kakor so na primer Vl. Šťastný, L. Lutinov, X. Dvořák, Sig. Bouška, Fr. Kyselý, Jos. Kalus in dr. — In k letém katoliškim nadarjenim pesnikom moramo prištevati tudi Ferd. Místeckega. Místecký ni pesnik velikega obzorja in svetovnih idej; on je „valašský pasáček, jenž se dotýká šalmaje“, da bi pel o tem, česar je njegovo srce polno, kar ga veseli, boli in teži. Siva mamica, šumeča jelka, žuboreči potočič in poleg njega stara vrba, nad poljem žvrgoleči škrjanček i. t. d. — vse to miče njegovo čisto dušo. Njegove pesmi se odlikujejo po resničnosti čutov; v zbirki Místeckega ni nič prisiljenega.

Povídky a feuilletony. Napsal Ignát Hořica. V Salonní bibliotéce nákladem Otty. 1901. — Ignát Hořica je leposlovec in politik in sicer zelo delaven politik, poln gorečnosti do dela, politik z lepimi parlamentarnimi uspehi. Ni torej čudno, da tudi v njegovih leposlovnih proizvodih šume politični valovi. Češko in splošno slovansko rodoljubje se glasi iz teh spevov. Ignát Hořica si je ustvaril v svojih spisih, in zlasti v svojih „listkih“, popolnoma samostalen „genre“. Te črtice so v svojem jedru politične, pa vendar umetniško tako mične, da vplivajo z enako močjo na dve strani: probujajo narodno mlačne duše, kličejo v boj narodne vojske — in hkrati ugačajo čitatelju kot duhoviti in zanimivi pogovori o mičnih in prijetnih stvareh. Ti dve lastnosti imajo že prej objavljene slike z Moravskega in iz Šlezije, in z istimi lastnostmi se morejo ponášati tudi „Povídky a feuilletony“. Tudi v tej knjigi se bavi pisatelj zopet z razmerami na Moravskem, a pridružil jim je tu tudi študije o drugih slovanskih in neslovanskih krajih, kakor o Parizu, Ostende, itd. Knjiga se začne z „listkom“ o Moravski Ostravi. Ko smo ga prečitali, bi bili radi povedali bratom Poljakom na vzhodu, naj to črtico hitro in nemudoma prevedejo. Ta slika čitatelja kar pretrese. Kakšen nauk iz preteklosti za prihodnost! Že tisoč let se v tem kraju ne morejo sporazumeti. Čehi in Poljaki. Poljaki so celo pomagali uničiti češko državo. In posledica tega? Prusi so v XVII. stoletju odtrgali velike kose Šlezije in tako vtaknili strašno zagozdo med Čehe in Poljake. S to zagozdo so si pridobili moč, da so potem uničili tudi samostalnost Poljakov. Pisatelj vprašuje: „In česa je naučila zgodovina brate Poljake? Kratek odgovor se glasi: Ničesar! O tem

priča sedanjost. Čehi v Moravski Ostravi se narodno in gospodarsko organizirajo in vojskujejo; in proti komu se vojskujejo? Seveda proti Nemcem, ali Nemcem zoper Čehe pomagajo Poljaki!“ Takih žalostnih slik je v knjigi več. — Dva „listka“ sta posvečena dvema duhovnima dostojanstvenikoma: grofu Pötting-Persingu, ki je ustanovil učni zavod za dekleta v Olomucu, in I. Valerianu Jirsiku, škofu budjevejškem. — Žalostna je črtica „Z ovzduší vídeňského“. Pisatelj pravi tu, da je Nižja Avstrija in zlasti Dunaj „klavnica češkega ljudstva“. „Listki“, „Na slovanský vzduch!“, „Na Bledském jezeře“ in „Na hřbitově Bledském“ so vzorci potopisnih črtic. Med povestmi bosta zelo ugajali čitatelju: „Na letním bytě“ in „Cizinec“. Tudi ostale povesti so polne trde resnice, a v njih je preveč one Hořici lastne narodno-politične tendence.

Petr Kopal: **Apostati.** „Obrazy ze života kněžského a světského. Díl II. Pryč od Říma. V Praze 1901. — O prvem zvezku tega dela sem že poročal „Dom in Svetu“ na str. 447. lanskega letnika. Kakor v prvem zvezku, tako si je tudi v drugem izbral P. Kopal kot predmet povesti zelo moderno snov: „Proč od Říma!“ Veliko gibanje proti katoliški cerkvi, ki se je zaneslo z Nemškega v avstrijsko državo, posebno na Češko, s čisto političnim namenom, zbuja pozornost celega sveta. Kar se je prej čitalo le med vrsticami nemških listov, in kar so si „Vsenemci“ le med seboj šepetali, to se danes javno propoveduje. „Vsenemci“ ne tajijo več svojih zadnjih namenov. To je isti boj, ki se je začel pred 300 leti in kateri se danes z vsemi močmi nadaljuje — namreč boj proti katoliški cerkvi. Bojujejo se s sredstvi vseskozi nemoralnimi, o katerih lahkoverno občinstvo niti ne izvé. Pisatelj je poizkusil, da naslika ta sredstva in obenem dokaže, kam vodi protirimsko gibanje. Glavna oseba v povesti je župnik Jesenský, ki je organiziral svoje župljane in se uspešno bojuje proti sovražniku katoličanstva, milijonarju iz Prusije, ki je lastnik bogatih premogokopov. Pisatelj dokazuje, da tam, kjer stojé duhovni pastirji na svojem mestu, protirimsko gibanje nima uspeha. Tujec spozna slednjič v svoje veliko začudenje, za koga je pravzaprav deloval — za anarhiste. Ljudje, ki jih je odvrnil od prave vere, gredo po nevarnem potu dalje. „Proč od Říma“ ne pomeni nič drugega, kakor „proč od Boga“, in iz tega klika se razvija klic: „Proč od gospode!“ — Anarhisti zmagujejo in napadajo tujega izkoriščevalca. V povesti je mnogo apologetičnih momentov za posvnetega čitatelja. Oseba duhovnikova, ki je od katoliške cerkve